

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6CoP/21/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5819201180
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Yvetta Dzugasová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2020:5819201180.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Yvetty Dzugasovej a členov senátu JUDr. Jany Urbanovej a Mgr. Andreja Kekelyho, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: O. L., nar. XX.XX.XXXX a Z. L., nar. XX.XX.XXXX, obe deti bytom ako matka, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo, deti rodičov: matka S. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. - S., N. č. XXX/XX a otec: Z. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. - S., N. č. XXX/XX, prechodne bytom Y., I. č. XXX, zastúpený splnomocneným zástupcom F. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y., L. XXXX/XX, o návrhu otca na zníženie výživného a úpravu styku s maloletými deťmi, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č.k. 7P/22/2019-43 zo dňa 16. decembra 2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Námestovo č.k. 7P/22/2019-43 zo dňa 16. decembra 2019
p o t v r d z u j e .

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd konanie v časti, v ktorej otec maloletých detí navrhol úpravu styku s maloletými deťmi, zastavil (výrok I.). Návrh otca maloletých detí na zníženie výživného zamietol (výrok II.). Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania (výrok III.).

2. Okresný súd dôvodil, že návrhom doručeným súdu dňa 04.07.2019, doplneným na pojednávaní dňa 16.12.2019, otec maloletých detí žiadal, aby súd určil výživné vo výške 40,00 Eur mesačne na každé z maloletých detí počnúc dňom 16.12.2019 z dôvodu, že ukončil svoj pracovný pomer u zamestnávateľa v Nórsku a jeho príjem mu nebude umožňovať platiť doteraz stanovené výživné. Ďalej žiadal, aby súd upravil styk s maloletými deťmi.

3. Na pojednávaní dňa 16.12.2019 otec upresnil, že do decembra 2019 má výživné zaplatené v doteraz určenej výške, takže žiadal znížiť výživné až do budúca. Zároveň zobral návrh na úpravu styku s maloletými deťmi späť, z ktorého dôvodu súd konanie v tejto časti zastavil.

4. Vykonaným dokazovaním mal súd preukázané, že naposledy súd o výživnom rozhodoval rozsudkom Okresného súdu Námestovo č.k. 12P/8/2019-66 zo dňa 23.07.2019, ktorým bolo manželstvo rodičov maloletých detí rozvedené, maloletá O. a maloletý Z. boli zverení do osobnej starostlivosti matky a otcovi bola uložená povinnosť prispievať na výživu maloletej O. sumou 300,00 Eur mesačne a na výživu maloletého Z. sumou 300,00 Eur mesačne. Styk otca s maloletými deťmi súd neupravil. V čase posledného rozhodovania o výživnom bol otec zamestnaný v Nórsku ako mäsiar, kde poberal priemernú mesačnú mzdu 3.278,00 Eur. Otec avizoval ukončenie pracovného pomeru, v súvislosti s čím dostal u

svojho zamestnávateľa odstupné 20.000,00 Eur. Pracovný pomer ukončil dohodou bez uvedenia dôvodu ku dňu 01.08.2019. Matka pracovala ako robotníčka vo firme HYDAC Electronic, s.r.o. v Tvrdošíne s priemernou mzdou 660,00 Eur mesačne. Maloleté deti žili spolu s matkou v prenajatom dome, otec býval v ich spoločnom byte. Maloletý Z. navštevoval základnú školu a maloletá O. materskú školu.

5. Okresný súd citujúc ust. § 78 a § 75 ods. 1 Zákona o rodine konštatoval, že návrh otca na zníženie výživného nie je dôvodný. Porovnal okolnosti dôležité pre určenie výživného tak v čase skoršieho rozhodnutia, ako aj v čase vydania tohto rozhodnutia. Porovnal u oboch rodičov navzájom možnosti, schopnosti a majetkové pomery, prihliadol k odôvodneným potrebám maloletým detí a skúmal možnosti odôvodňujúce zmenu pomerov. Vykonaným dokazovaním súd zistil, že otec dňom 01.08.2019 ukončil pracovný pomer v Nórsku dohodou bez uvedenia dôvodu. Podľa vyjadrenia splnomocneného zástupcu otca v konaní otec ukončil pracovný pomer u nórskeho zamestnávateľa z dôvodu, že tento trval na tom, aby sa otec detí liečil kvôli psychickým problémom, kvôli ktorým bol aj v minulosti opakovane hospitalizovaný, avšak otec odmietol podstúpiť liečbu a rozhodol sa pre skončenie pracovného pomeru. Otec je teda od 01.08.2019 bez práce a bez príjmu, no ako uchádzač o zamestnanie sa zaevidoval až dňa 10.12.2019. Podľa vlastného vyjadrenia otca žil zo svojich úspor. Otec súdu nevysvetlil, z akého dôvodu nepožiadal v Nórsku o peňažný príspevok obdobný podpore v nezamestnanosti napriek tomu, že v Nórsku pracoval dlhodobo (z listinného dôkazu, ktorý priložil otec k návrhu, vyplýva, že len vo firme Nortura SA pracoval od začiatku roku 2010). Nevysvetlil ani, na aký účel použil odstupné vo výške 20.000,00 Eur, ktoré mu bolo vyplatené pred skončením pracovného pomeru. Otec neodpovedal na otázky súdu smerujúce k zisteniu jeho pomerov, no uviedol, že v novembri 2019 spolu s matkou detí predali spoločný byt za 74.000,00 Eur, kde po odpočítaní úveru a nedoplatku na úhradách mu ostal jeho podiel 20.000,00 Eur, ktorý mu bol aj vyplatený. Z týchto peňazí vyplatil Y. U. 11.000,00 Eur, pretože s týmto v októbri 2019 uzatvoril zmluvu o pôžičke, kde na základe dohody Y. U. otcovi požičal 6.000,00 Eur s tým, že mu otec vráti sumu 11.000,00 Eur. Z požičaných peňazí zaplatil 4.042,00 Eur na zameškané výživné, avšak neuviedol, za aké obdobie. V Nórsku zostali otcovi dve motorové vozidlá - autá na leasing, ktorý od júla 2019 otec nespláca. Ako dôvod nevýhodnej pôžičky s Y. U. otec uviedol, že mal obavu z exekúcie na nedoplatok na výživnom s tým, že by mu súdny exekútor mohol zablokovať vodičský preukaz. Úver v banke čerpať nemohol, pretože tam má ešte nesplatený spotrebný úver. Matka spolu s deťmi býva v prenajatom dome, naďalej pracuje ako robotníčka v spoločnosti HYDAC Electronic, s.r.o. so sídlom v Tvrdošíne a jej priemerná mzda sa od posledného rozhodnutia o výživnom v podstate nezmenila. Maloletá O. navštevuje materskú školu v Y. a maloletý Z. navštevuje 2. ročník základnej školy.

6. Vychádzajúc z uvedeného okresný súd konštatoval, že otec maloletých detí sa bez dôležitého dôvodu vzdal svojho príjmu zo zamestnania v Nórsku, kde ukončil pracovný pomer dohodou bez uvedenia dôvodu. Uvádzaný dôvod, že zamestnávateľ dal otcovi detí ako podmienku na zotrvanie v pracovnom pomere absolvovanie psychiatrického liečenia, ktorú však otec detí nemienil splniť, nepovažoval súd za dôležitý dôvod. Pokiaľ sa u otca prejavovali psychické problémy (tvrdenie o opakovaných hospitalizáciách kvôli psychickým problémom), zamestnávateľ oprávnenne požadoval, aby otec podstúpil liečbu, čo bolo napokon v jeho vlastnom záujme. Otec ďalej nevysvetlil, prečo si nezabezpečil vyplácanie podpory v nezamestnanosti v Nórsku, kde pracoval a nevysvetlil, na čo použil odstupné 20.000,00 Eur od zamestnávateľa v Nórsku, prečo napriek pravidelnému a značne nadpriemernému príjmu neplatil výživné, v dôsledku čoho mu vznikol nedoplatok na výživnom, z akého dôvodu si požičal 6.000,00 Eur na vyplatenie nedoplatku na výživnom v októbri 2019 za úrok, ktorý je bezpochyby úžernický, keď vedel, že v krátkej dobe bude predaný byt, ktorý nadobudli spoločne s matkou maloletých detí a dostane peniaze za predaj bytu. Otec tiež nevysvetlil, prečo mal v Nórsku dve autá na leasing, z akého dôvodu prestal splácať splátky leasingu, prečo neriešil situáciu, z akého dôvodu po skončení pracovného pomeru dňom 01.08.2019 sa zaevidoval na úrade práce až dňa 10.12.2019 (niekoľko dní pred pojednávaním). Vychádzajúc zo zistených skutočností súd teda dospel k záveru, že hospodárenie otca maloletých detí s peňažnými prostriedkami je vrcholne nezodpovedné a jeho postoj k vyživovacej povinnosti a k deťom je ľahostajný. Otec pri svojom nadštandardnom príjme zanedbával platenie výživného tak, že matka detí bola nútená obrátiť sa na súdneho exekútora. Takýto nezodpovedný prístup k plneniu zákonnej vyživovacej povinnosti a doslova premrhanie peňažných prostriedkov otcom v žiadnom prípade nepovažuje súd za dôvod, pre ktorý by bolo potrebné znížiť výživné na maloleté deti. Pokiaľ sa otec ocitol v situácii, že je bez peňažných prostriedkov a bez práce, spôsobil si túto situáciu výlučne sám. Otec sa o deti nezaujíma, nezobral ich na víkend alebo na prázdniny. Celá starostlivosť o deti zostáva na matke. Keďže súd nezistil takú zmenu pomerov, pre ktorú by bolo potrebné výživné znížiť, návrh otca zamietol.

7. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP.

8. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie otec maloletých detí, ktorý žiadal návrhu na zníženie výživného vyhovieť a určiť výživné pre maloleté deti v minimálnej zákonnej výške, t.j. 2x po 28,79 Eur s tým, že akonáhle mu bude zdravotný stav dovoľovať, nájde si vhodné zamestnanie, sám bude dobrovoľne prispievať na výživu detí primeranou sumou. V aktuálnom štádiu nie je schopný platiť ani len pôvodne navrhovanú sumu výživného po 40,00 Eur mesačne na každé dieťa. Po rozhodnutí súdu prvej inštancie bol hospitalizovaný v HONsP v Trstenej na psychiatrickom oddelení. Vzhľadom na všetky okolnosti, ktoré sa otcovi udiali ešte v období, keď bol zamestnaný ako mäsiar v Nórsku, následne po jeho odchode z tejto práce po návrate na Slovensko až do dátumu podania návrhu na zníženie výživného mal za to, že sa veľmi zásadne - k horšiemu - zmenili jeho zdravotné pomery a na základe toho i finančné pomery. Pripustil, že vzdal sa výhodného zamestnania v Nórsku, výhodného zárobku a majetkového prospechu z toho vyplývajúceho a je tiež pravdou, že až do mesiaca december 2019 nepožiadaval v Nórsku o peňažný príspevok, nepožiadaval o podporu v nezamestnanosti v Nórsku, ani na území SR. Na súdnom pojednávaní na viaceré otázky smerujúce k zisteniu jeho pomerov neodpovedal, avšak táto situácia sa udiala z dôvodu už vtedy pretrvávajúcich zdravotných problémov psychického charakteru. V Nórsku bol opakovane hospitalizovaný pre problémy psychického charakteru a túto lekársku dokumentáciu sa snaží momentálne zabezpečiť, pretože sa nachádza v Nórsku. Na psychiatrickom oddelení bol hospitalizovaný z dôvodu ochorenia - schizofrénia a mániodepresívna porucha. Práve v dôsledku tohto ochorenia nedokázal racionálne rozmyšľať a robil neprimerané kroky. Určitý potrebný čas sa bude liečiť, aby sa dostal do štandardného zdravotného stavu. Bližšie informácie k zdravotnému stavu môže poskytnúť jeho ošetrojúci lekár. Počas manželstva s matkou maloletých detí nadštandardným spôsobom prispieval na spoločnú domácnosť. Aktuálne schopnosti a možnosti otca neumožňujú platiť výživné v súdom stanovenej výške. Podľa informácií na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny zo dňa 30.02.2019 by mal mať nárok na dávky počas práceneschopnosti v sume 130,00 Eur a neskôr, keď nadobudne schopnosť pracovať, v sume 86,00 Eur. V súčasnosti sa na riešení nepriaznivej finančnej situácie podieľa najbližšia rodina, a pokiaľ nedôjde k zníženiu výživného, otec sa dostane do stavu, kedy sa mu bude navyšovať finančný dlh na výživnom. O správaní a stave otca vedel by podľa svedeckých výpovedí brat S. L., ktorého navrhol vypočuť v konaní. Taktiež o pomeroch otca vie svedecky vypovedať v konaní aj jeho zástupca F. L.. Matka maloletých detí mala vedomosť o tom, že sa otec liečil v Nórsku na psychiatrii, mala vedomosť o jeho psychických problémoch, o čom svedčí vyjadrenie matky v rozvodovom konaní. Zdravotné správy o opakovanom liečení na psychiatrickom oddelení v Nórsku môžu dokladovať zdravotné správy, ktoré sa pokúsi zabezpečiť, resp. si ich môže vyžiadať súd. V Nórsku uzatvoril dve zmluvy o prenajatí dvoch motorových vozidiel na splátky, ktoré aktuálne nie je schopný splácať. Vzniknutý dlh na základe zmluvy o prenájme bytového priestoru v Nórsku dosiahol čiastku 8.000,00 Eur. Zabezpečil si osobné motorové vozidlo Mercedes, ktoré však nie je schopný splácať. Taktiež má požičané peniaze od viacerých osôb v Nórsku, pokúsi sa zabezpečiť vyjadrenia týchto osôb, ktoré mu pôžičky poskytli. Na základe zmluvy o splátkovom úvere z roku 2014 má povinnosť zaplatiť sumu 3.200,00 Eur. Taktiež má povinnosť splatiť dlžnú čiastku Y. U., ktorý mu požičal sumu 6.000,00 Eur s úrokom vo výške 5.000,00 Eur, teda musí zaplatiť spolu 11.000,00 Eur. Matka spolu s deťmi za účelom bývania platí mesačne nájom 600,00 Eur, čo je podľa jeho názoru zbytočné nákladné. Navyše matka v roku 2016 predala v obci S. značnú časť pozemkov, na základe čoho získala väčšie množstvo finančných prostriedkov a napriek tomu žiadala od otca výživné na maloleté deti po 300,00 Eur mesačne. Otec má aktuálne prenajatý jednoizbový byt, za ktorý platí nájom 250,00 Eur + 50,00 Eur energie. Nakoľko aktuálne nemá žiaden príjem, po návrate z nemocnice bude žiadať o sociálnu pomoc Mesto Y.. K odvolaniu pripojil nájomnú zmluvu na krátkodobý nájom jednoizbového bytu zo dňa 18.11.2019, kópiu zmluvy o splátkovom úvere zo dňa 05.12.2014, kópiu vyjadrenia matky k návrhu na rozvod manželstva v konaní 12P/8/2019, potvrdenie súdneho exekútora JUDr. Miloša Kabáča vo veci 370EX/351/19 zo dňa 13.12.2019, ktorým dokladoval, že dňa 09.12.2019 uhradil sumu 1.248,72 Eur na dlžné výživné s tým, že má bežné výživné uhradené do decembra 2019, rozhodnutie Okresného úradu Námestovo, katastrálny odbor č. V 743/15 zo dňa 13.05.2016, ktorým otec preukazoval predaj pozemkov matkou maloletých detí.

9. Matka vo vyjadrení k podanému odvolaniu žiadala rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť. Pokiaľ otec vo svojom odvolaní uvádzal, že je potrebné vziať do úvahy situáciu, ktorá nastala po tom, ako bolo uskutočnené pojednávanie na okresnom súde, teda že otec bol hospitalizovaný na psychiatrickom oddelení, uvedená skutočnosť v rámci odvolacieho konania nebola relevantná

preukázaná listinným dôkazom. Tvrdenie otca, že sa jeho pomery zmenili k horšiemu, je podľa matky zavádzajúce a špekulatívne. Zdôraznila, že otec po príchode na Slovensko z Nórska (marec 2019) sa nezaevidoval na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny za účelom poberania príspevku v nezamestnanosti a rovnako sa nezaevidoval ani v Nórsku na príslušnom úrade za účelom poberania dávky v nezamestnanosti, na ktorú by mu zaiste vznikol nárok, keďže v Nórsku pracoval minimálne od roku 2010. Podľa vedomostí matky je dávka v nezamestnanosti v Nórsku vo výške 80 % z mesačnej mzdy zamestnanca, čiže pri príjme otca 3.270,00 Eur by táto dávka predstavovala sumu vo výške 2.622,40 Eur, čo nie je zanedbateľná suma. Zdravotné problémy otca mu nespôsobujú žiadne obmedzenia v práci za predpokladu, že prístupuje k svojmu zdravotnému stavu zodpovedne pravidelným užívaním liekov a nepožívaním alkoholu. Otec však nezodpovedne prístupuje k svojmu zdravotnému stavu a žiadal, aby súd vzal do úvahy jeho nepriaznivý zdravotný stav, ktorý však ani hodnoverne nepreukázal. Pokiaľ otec užíva lieky, jeho zdravotný stav je stabilizovaný a tento mu nebráni vo výkone práce. Otec sa vzdal výhodnejšieho zamestnania, ako aj výhodného príjmu (dávky v nezamestnanosti z Nórska) pre jeho ľahostajný postoj. Otec sa na úrade práce na Slovensku zaevidoval tesne pred pojednávaním, čo označila za špekulatívne a účelové s cieľom nakloniť si konajúci súd na svoju stranu. Pokiaľ mu táto skutočnosť nebola zohľadnená, zvolil ďalší postup, a to tvrdenú hospitalizáciu na psychiatrii. Otec po príchode na Slovensko sa správal ľahostajne k maloletým deťom, viedol hýrivý život, susedia sa často sťažovali na otca, ktorý v spoločnom byte viedol „žúrky“, požíval vo veľkej miere alkohol a podobne. Otec disponoval nezanedbateľným množstvom finančných prostriedkov, čomu nasvedčuje odstupné vo výške 20.000,00 Eur, pričom paradoxne z tejto sumy nebol schopný platiť výživné na maloleté deti a matka sa musela obrátiť na súdneho exekútora, aby dlžné výživné v rozsahu 4.000,00 Eur bolo od otca vymožené. Otec mal taktiež k dispozícii sumu 21.000,00 Eur za predaj bytu, posledná výplata z Nórska dosiahla výšku 5.000,00 Eur, vyrovnanie dane vo výške 3.000,00 Eur a napriek tomu sa uchýlil k úžerníckej pôžičke s úrokom vo výške 5.000,00 Eur. Je ťažké uveriť, že za polrok otec minul s poukazom na uvedené viac ako 50.000,00 Eur. Matka nemá vedomosť, že by bol otec hospitalizovaný v Nórsku pre psychické problémy, čo taktiež v čase rozhodovania súdu ani nepreukázal. Otec nepreukázal ani v odvolacom konaní samotnú hospitalizáciu, nepreukázal závažné psychiatrické ochorenie tvrdené v odvolaní. Uvedené diagnózy nepreukázal ani pred súdom prvej inštancie a netrdil, že práve tieto boli príčinou jeho nehospodárneho nakladania s finančnými prostriedkami. Upriamila tiež pozornosť na fakt, že otec svoj zdravotný stav začal riešiť až po rozhodnutí súdu prvej inštancie napriek tomu, že na Slovensku bol od 9. marca 2019. Otec sa bol informovať na výšku dávky v nezamestnanosti na príslušnom úrade až 30.12.2019 a pritom sa vzdal výhodnejšej dávky v nezamestnanosti v Nórsku, ktorá môže dosiahnuť až 2.600,00 Eur mesačne. Napriek tomu, aby si otec plnil svoju zákonnú vyživovaciu povinnosť, radšej volí iný postoj, ktorý však nemôže požívať právnu ochranu. Nakoľko otec nepreukázal okolnosti spočívajúce v zmene pomerov na strane otca, pre ktoré by bolo možné jeho návrhu vyhovieť, žiadala rozsudok okresného súdu potvrdiť. Pokiaľ otec poukazoval, že v roku 2016 predala časť pozemkov, jednalo sa o predaj pred 4 rokmi, kde získala necelých 1.000,00 Eur, ktoré boli spotrebované v domácnosti a pre potreby maloletých detí. V závere žiadala, aby súd v zmysle § 75 ods. 1 Zákona o rodine prihliadal na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného, ako aj tú skutočnosť, že sa vzdal bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku a majetkového prospechu. Maloleté deti nemôžu niesť dôsledky nezodpovedného správania otca. Nadväzne žiadala, aby súd vychádzal pri rozhodovaní o výživnom z potencionálneho príjmu otca.

10. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k podanému odvolaniu žiadal rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť. Zníženie výživného nie je v záujme maloletých detí.

11. Otec na vyjadrenie matky reagoval podaním zo dňa 21.02.2020, v ktorom zdôraznil, že zotrúva na dôvodoch svojho odvolania. Pokiaľ bol jeho zdravotný stav dobrý, platil pravidelne výživné po 300,00 Eur mesačne. Problémy sa začali vtedy, keď začala postupná progresia chorôb, ktoré boli nakoniec diagnostikované a liečené na podnet príbuzných. Otec bol prepustený zo zdravotníckeho zariadenia 28.01.2020. V manickej fáze robil otec neprimerané životné, pracovné a finančné rozhodnutia, minul veľké množstvo finančných prostriedkov. Jeho konanie v Nórsku a aj po návrate na Slovensko nebolo zámerné a úmyselne nezodpovedné, bolo spôsobené ochorením. Matka maloletých detí ako manželka musela mať vedomosť o zmenenom správaní otca, a preto žiadal, aby sa ku liečeniu a následkom tohto ochorenia vyjadril odborník. Je neetické, aby matka spochybňovala potrebu a oprávnenosť hospitalizácie navrhovateľa na psychiatrickom oddelení. Opakovane teda navrhoval predvolať ošetrojúceho lekára psychiatra z psychiatrického oddelenia HONsP v Trstenej. Zároveň otec informoval súd, že v mesiaci február 2020 sám a z vlastnej iniciatívy, s tendenciou zabezpečiť si

prostriedky na vlastnú obživu a uvedomujúc si svoju vyživovaciu povinnosť voči deťom, vybavil si živnosť a na základe predchádzajúceho dohovoru pôjde do zmluvného pracovného vzťahu s podnikateľským subjektom - V. I. - RAŠUB, s.r.o. Pracovnú zmluvu v prípade potreby doručí neskôr. Hodinová mzda otca však nebude taká vysoká, aby mu po odpočítaní všetkých zákonných povinností - odvodov a nákladov, ako aj po odpočítaní minimálnych nákladov na svoje vlastné živobytie, zostala suma na úhradu výživného vo výške 2 x 300,00 Eur. Tým, že od 19.02.2020 zabezpečil si živnosť, skončil mu nárok na dávky nemocenského zabezpečenia. K tvrdeniu matky, že nepreukázal relevantne hospitalizáciu na psychiatrickom oddelení, dal do pozornosti, že súčasťou prvotného odvolania voči rozsudku bola predložená písomná správa primárky psychiatrického oddelenia v Trstenej. Pre účely ďalšieho konania súd si môže vyžiadať doplnenie tohto písomného vyjadrenia priamo od primárky alebo ošetrojúceho lekára. K exekučnému konaniu, ktoré začalo na podnet matky, pomohli otcovi jeho príbuzní, aby sa exekúcia nenavýšovala o ďalšie trovy konania. V závere žiadal rozsudok okresného súdu zrušiť, alternatívne žiadal znížiť vyživovaciu povinnosť na obe deti po 28,79 Eur, prípadne po 80,00 Eur v prípade, ak v čase rozhodovania súdu bude mať navrhovateľ reálny príjem.

12. Kolízny opatrovník k vyjadreniu matky uviedol, že zníženie výživného nie je v záujme maloletých detí.

13. Na vyjadrenie otca matka, ani kolízny opatrovník písomne nereagovali.

14. Na vyjadrenie kolízneho opatrovníka písomne nereagoval otec, ani matka maloletých detí.

15. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie otca bolo podané včas a smerovalo proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom, preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 65 CMP s tým, že odvolacími dôvodmi nie je viazaný a § 66 CMP a bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP toto rozhodnutie v zmysle § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdil.

16. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, pre rozhodnutie o návrhu otca, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ust. § 220 až § 222 CSP. Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj odvolací súd. Z uvedených dôvodov sa krajský súd v odvolacom konaní obmedzil iba na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP).

17. Odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu (§ 65 CMP). Právna úprava odvolacieho konania v mimosporových konaniach neobmedzuje odvolací súd na preskúmanie odvolania len z dôvodov, ktoré uviedol účastník v odvolaní (§ 66 CMP), čo má dopad na prieskumnú činnosť odvolacieho súdu v záujme rozhodnúť na základe skutočného stavu veci.

18. V prejednávannej veci okresný súd rozhodoval o návrhu otca na zníženie výživného a úpravu styku s maloletými deťmi, keďže od doby posledného rozhodovania rozsudkom Okresného súdu Námestovo č.k. 12P/8/2019-66 zo dňa 23.07.2019 došlo k zmene pomerov, keď otec ukončil svoj pracovný pomer u zamestnávateľa v Nórsku a nebude mať dostatočný príjem na platenie výživného v súdom určenej výške. Pokiaľ ide o úpravu styku, v návrhu otec uviedol, že od apríla 2017 videl deti minimálne, pretože po návrate z Nórska matka s deťmi odišla k svojim rodičom a čakala, kým neodíde naspäť do práce do Nórska. Vykonaným dokazovaním okresný súd nemal preukázanú podstatnú zmenu pomerov oproti času, keď súd rozhodoval o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a rozhodol vo veci napadnutým rozsudkom. Pokiaľ ide o úpravu styku otca s maloletými deťmi, na pojednávaní dňa 16.12.2019 otec zobral návrh na úpravu styku späť, v dôsledku čoho súd konanie v tejto časti zastavil.

19. Výrok I. rozsudku okresného súdu, ktorým súd zastavil konanie v časti o návrhu otca na úpravu styku s maloletými deťmi, účastníci nenapadli odvolaním. Odvolací súd ho však preskúmal s prihliadnutím na znenie ust. § 65 a § 66 CMP a dospel k záveru, že v tejto časti je rozhodnutie súdu prvej inštancie vecne správne, zodpovedá stavu veci zistenému vykonaným dokazovaním. K späťvzatiu návrhu pristúpil otec z dôvodu, že sa u neho objavili psychické problémy, ktoré pretrvávajú už dlhšiu dobu a ktoré bude prioritne

riešiť. Vzhľadom na fyzický vek maloletých detí je takéto rozhodnutie súdu prirodzené a rešpektuje najlepší záujem maloletých detí.

20. Zvyšnú časť rozhodnutia okresného súdu napadol odvolaním otec. Z obsahu podaného odvolania vyplýva, že otec sa nestotožnil so skutkovými a právnymi závermi okresného súdu prezentovanými v odôvodnení napadnutého rozhodnutia a navyiac poukázal na skutočnosti, ktoré nastali po rozhodnutí súdu prvej inštancie (psychické problémy otca riešené hospitalizáciou).

21. Odvolací súd zdôrazňuje, že do práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd) nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (I. ÚS 50/04). Do obsahu tohto práva nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania, rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdov (viď § 185 ods. 1 CSP), a nie účastníkov. Zároveň je nutné dodať, že skutočnosti všeobecne známe (tzv. notoriety) alebo známe súdu z jeho činnosti, sa nedokazujú (§ 186 ods. 1 CSP). Ide o také skutočnosti, ktoré sú známe pomerne širokému okruhu ľudí a vedomosť o týchto skutočnostiach možno u bežného priemerne vzdelaného človeka žijúceho v danom mieste a čase predpokladať. Nie je pritom podmienkou, aby boli známe každému. Nedokazujú sa ani skutočnosti známe súdu z jeho rozhodovacej činnosti (napr. z konaní vo veciach starostlivosti o maloleté deti a pod.). Prvoinštančný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, prečo návrh otca na zníženie výživného nepovažoval za dôvodný, keď ku svojim záverom dospel v kontexte všetkých ostatných vykonaných dôkazov.

22. Zákon o rodine umožňuje, ak sa zmenia pomery na strane rodičov, prípadne na strane detí samotných, aby výživné bolo novým spôsobom upravené (§ 78 ods. 1 Zákona o rodine). Samozrejme nejde o akúkoľvek zmenu, ale o takú zmenu, ktorá má význam pre záver, že výživné určené v predchádzajúcom rozhodnutí už nezodpovedá zmenenej situácii, a to jednak na strane osôb výživou povinných, tak i osoby k výžive oprávnenej. Takouto zmenou pomerov nie je teda akákoľvek zmena z hľadísk rozhodujúcich pre určenie výživného, ale musí ísť o zmenu pomerov závažnejšieho rázu v tých okolnostiach, ktoré tvorili podklad pre vydanie predchádzajúceho rozhodnutia, teda o zmenu, ktorá sa výraznejším spôsobom prejaví v pomeroch účastníkov.

23. Hmotnoprávnou podmienkou toho, aby súd mohol o výške výživného na dieťa opakovane rozhodnúť, je zmena pomerov. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadať na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výšky výživného. Avšak len vtedy môžu byť dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejaví v pomeroch účastníkov v porovnaní s pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Pokiaľ by súd nemal preukázanú zmenu pomerov a rozhodol by o zmene výšky vyživovacej povinnosti, išlo by vlastne o neprípustné preskúmavanie a reparáciu právoplatného súdneho rozhodnutia. Pri rozhodovaní o zmene výšky výživného treba porovnať okolnosti dôležité pre určovanie výživného tak v čase skoršieho, ako aj nového rozhodnutia, a to na základe spoľahlivých a úplných výsledkov dokazovania. Len v prípade, ak má súd preukázané, že sa pomery účastníkov zmenili, môže rozhodnúť o zmene výšky vyživovacej povinnosti. Medzi najčastejšie dôvody zmeny pomerov možno zaradiť uplynutie dlhšieho obdobia od poslednej úpravy vyživovacej povinnosti, ďalej podstatná zmena zárobkových možností a schopností povinného rodiča, prípadne i rodiča, ktorému je dieťa zverené do výchovy, pribudnutie, či ukončenie vyživovacej povinnosti, ktorá bola zohľadňovaná v čase posledného rozhodnutia, u detí nastúpenie do ďalšej, vyššej formy štúdia, zabezpečujúcej prípravu na budúce povolanie, zmena zdravotného stavu a iné. V zmysle ustálenej súdnej praxe sa za opodstatnenú zmenu pomerov považuje aj zmena v dôsledku plynutia času (v zásade nastáva uplynutím troch rokov od poslednej úpravy, ak súčasne nenastali iné relevantné skutočnosti), pretože maloleté dieťa rastie a vyvíja sa, s čím sú spojené zvýšené výdavky.

24. Zákon o rodine v ust. § 62 a nasl. upravuje základné pravidlá pre určenie výšky výživného na dieťa. Konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane dieťaťa, jednak na strane povinného rodiča. Pri posudzovaní potenciality príjmov povinného rodiča musí súd postupovať veľmi prísne a zhodnotiť všetky relevantné skutočnosti, ktoré sa v konaní preukážu. Snaha povinného znížiť vyživovaciu povinnosť na najmenšiu možnú mieru je zo zákona eliminovaná tým, že pri určovaní výšky

vyživovacej povinnosti (akejkoľvek) neprihliada sa len na jeho skutočné príjmy, ktoré v čase vyhlásenia rozhodnutia dosahuje, ale vychádza sa z jeho potencionálnych príjmov, teda príjmov, ktoré by mal, resp. mohol dosahovať pri existencii objektívne preukázaných skutočností (vek, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zameranie, zdravotný stav, schopnosti, prax, dopyt na trhu práce a pod.). V zmysle § 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie. Okrem toho v zmysle ust. § 62 ods. 5 Zákona o rodine výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

25. Vyššie citované zákonné ustanovenia vyjadrujú všeobecné hľadiská, na ktoré súd prihliada pri určení vyživovacej povinnosti. Patria k nim predovšetkým odôvodnené potreby dieťaťa, ktoré môžu byť rôzne a sú závislé predovšetkým od veku, zdravotného stavu dieťaťa, od jeho fyzickej a duševnej vyspelosti, spôsobu obsahu jeho prípravy na budúce povolanie a pod. Výživné pre dieťa totiž neslúži len na uspokojovanie všetkých jeho hmotných potrieb (strava, ošatenie, obuv, atď.), ale aj ďalších odôvodnených potrieb dôležitých pre výchovu a vývoj dieťaťa (vzdelanie, príprava na povolanie, kultúrne, športové a rekreačné potreby a pod.). Odôvodnené potreby dieťaťa sú však bezprostredne ovplyvňované aj schopnosťami a možnosťami rodičov. Ak sú reálne možnosti a schopnosti rodičov obmedzené, sú odôvodnenými len bežné potreby, ktoré nepresahujú obvyklú, základnú mieru všetkých potrieb nevyhnutných pre život kultúrneho človeka. Ak sú ale reálne možnosti a schopnosti rodičov vyššie, odôvodnenými sú aj ďalšie potreby dieťaťa, ktoré síce nie sú nevyhnutné, ale so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu sú prospešné pre všestranný vývoj dieťaťa. Pre určenie výšky výživného pre dieťa sú teda rozhodujúce reálne zárobkové možnosti, schopnosti a majetkové pomery každého z rodičov, ktoré sú dané nielen subjektívnymi vlastnosťami, ale aj okolnosťami objektívneho charakteru. V tejto súvislosti je významné i ust. § 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine, ktoré zakotvuje, že na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku alebo majetkového prospechu. Navyiac súd prihliadne aj na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará a rovnako tak berie do úvahy i prídavky na deti, ktoré sa sčasti podieľajú na úhrade potrieb detí.

26. Krajský súd mal za to, že súd prvej inštancie správne vyhodnotil podmienky pre zmenu rozhodnutia o výživnom, pre posúdenie návrhu otca na zníženie výživného. V období od posledného rozhodovania (rozsudok Okresného súdu Námestovo č.k. 12P/8/2019 zo dňa 23.07.2019) do rozhodovania súdu vo veci návrhu otca na zníženie výživného uplynulo 5 mesiacov. Pomery maloletých detí sa nezmenili, rovnako sa nezmenili pomery matky. Pokiaľ ide o pomery na strane otca, už v konaní o rozvod manželstva súd vychádzal zo situácie, že otec ku dňu 01.08.2019 ukončil dlhoročný pracovný pomer v Nórsku, kde zarábala približne 3.278,00 Eur a pri ukončení pracovného pomeru bolo otcovi vyplatené odstupné vo výške viac ako 20.000,00 Eur. Súd teda vychádzal zo skutočnosti, že aj napriek strate zamestnania v Nórsku je aj naďalej schopný platiť výživné v stanovenej výške, keďže obdržal odstupné, z ktorého bude možné, po rozpočítaní dávky na jednotlivé mesiace, stanovené výživné platiť. Aktuálne v prejednávanej veci otec už v konaní na súde prvej inštancie (zastúpený splnomocneným zástupcom - bratom, ktorý bezpochyby dôverne pozná pomery otca) objasnil dôvody skončenia pracovného pomeru v Nórsku (neriešené a neliečené psychické problémy). Tak ako správne konštatoval okresný súd, otec detí sa bez dôležitého dôvodu vzdal svojho príjmu zo zamestnania v Nórsku, kde ukončil pracovný pomer dohodou bez uvedenia dôvodu. Pokiaľ sa u otca detí prejavovali psychické problémy, zamestnávateľ oprávnené požadoval, aby otec podstúpil liečbu, čo bolo napokon v záujme aj samotného otca. Spôsob, akým otec pristupoval k plneniu si vyživovacej povinnosti voči deťom, k nakladaniu so značným množstvom finančných prostriedkov (bližšie popísaným v odseku 5. napadnutého rozhodnutia), možno kvalifikovať ako nezodpovedný prístup k plneniu zákonnej vyživovacej povinnosti a doslova mrhanie peňažnými prostriedkami, čo nemožno považovať za dôvod pre zníženie výživného. Pokiaľ sa aj otec ocitol v situácii bez finančných prostriedkov a bez práce, spôsobil si to výlučne sám. S takýmto záverom sa stotožnil aj odvolací súd.

27. Pokiaľ otec vo svojom odvolaní poukazoval na to, že po rozhodnutí súdu prvej inštancie bol hospitalizovaný na psychiatrickom oddelení do 28.01.2020, uvedenú skutočnosť žiadnym relevantným dôkazom nepreukázal. Odhliadnuc od uvedeného, krátkodobá hospitalizácia povinného rodiča z hľadiska rozhodovania súdu o znížení výživného neobstojí, keďže sa jedná o dočasnú

práceschopnosť. Svedčí o tom tiež fakt, že podľa tvrdenia otca po skončení hospitalizácie vo februári 2020 si vybavil živnosť a má dohodnutú pracovnú zmluvu s podnikateľským subjektom RAŠUB, s.r.o. Pokiaľ by bol pracovný potenciál otca znížený do tej miery, že by nebol schopný pracovať, otec by v odvolacom konaní neavizoval nástup do pracovného pomeru, resp. do práce, ale avizoval by ďalšie trvanie práceneschopnosti, resp. by uvažoval o riešení svojej situácie formou priznania invalidného dôchodku. V prejednávanej veci o zníženie výživného je teda rozhodujúcou skutočnosť, že sa jednalo o prechodné obdobie hospitalizácie a nejedná sa o trvalú zmenu, na ktorú by súd musel prihliadať pri rozhodovaní o výške výživného.

28. Pokiaľ otec v odvolaní žiadal doplniť dokazovanie v rámci odvolacieho konania, odvolací súd upriamuje pozornosť na skutočnosť, že tvrdené zhoršenie zdravotného stavu (psychické problémy) otec avizoval už v prvostupňovom konaní a okresný súd sa s uvedenými skutočnosťami náležite vysporiadal. Krátkodobá hospitalizácia otca po rozhodnutí súdu prvej inštancie s tým, že od februára 2020 otec sám avizuje nástup do pracovného pomeru, nevyvoláva potrebu doplnenia dokazovania v odvolacom konaní. Odvolací súd, rovnako ako súd prvej inštancie, zdôrazňuje, že u rodiča maloletého dieťaťa sa vyžaduje zvýšená miera zodpovednosti súvisiaca s potrebou zabezpečovania všetkých oprávnených potrieb dieťaťa. Z dokazovania vykonaného okresným súdom vyplýva, že otec v záujme zabezpečenia výživy svojich detí je povinný zabezpečiť si dostatočný príjem z pracovnej činnosti. Z hľadiska právneho rozmeru posudzovanej veci krajský súd sa stotožnil s úvahami okresného súdu pri hodnotení zistených skutočností, ako aj s jeho závermi. Keďže v odvolacom konaní neboli zistené a preukázané žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zmenu rozhodnutia, krajský súd na základe zisteného skutkového a skutočného stavu, prihliadajúc na citovanú právnu úpravu, rozhodnutie okresného súdu ako vecne správne potvrdil, keďže nebola preukázaná relevantná zmena pomerov, akú vyžaduje ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine.

29. Rovnako vecne správny je aj výrok o trovách prvoinštančného konania, ktorý plne zodpovedá ust. § 52 CMP.

30. O trovách odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 52 CMP, v zmysle ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

31. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania. (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné, alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§76 CMP).

Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu. (§ 77 CMP)

V prípade, že nebude dobrovoľne splnená povinnosť uložená týmto rozhodnutím, môže sa osoba oprávnená z rozhodnutia domáhať uspokojenia svojho nároku návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti /Exekučný poriadok/ a o zmene a doplnení ďalších zákonov).

Ak sa jedná o rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže sa osoba oprávnená z rozhodnutia domáhať uspokojenia svojho nároku návrhom na výkon rozhodnutia vo veciach maloletých podľa § 370 a nasl. CMP.